

LIBANAN
QUOTIDIEN ARMENIEN
Place des Canons
Rue d'Italie N° 9
Directeur Responsable
M. ADJEMIAN
Պատասխանատու Տնօրեն
Ս. ԱՃԵՄԻԱՆ
Բաժան 8թ. 1գն. 100
Տեղական 35) 180 100
Մարտի 38) 210 125
Արտատվող 12) 70
Ամսիկա Տոյ 8 45

ՈՒՐՐԱՐ
5
ՍԵՊՏ. 1924
ՀԱՅԵՐԱՆԵՐ «Libanani»
BZVOUTH (SYRIE)

ԱՆԿԱՆ ՀԱՅԱԹԵՐԹ

انان

ԿԵ ՀՐԱՏԱՐԱՎՈՒԻ ԳԾ. ՈՒՐՐ. ԵՒ ԿԻՐԱԿԻ ՇԵՐԸ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՆԵՊՏԵՄԲԵՐ 1

Մեծաւ երկուշորթի 1 Սեպտեմբեր
1 իրանանի աղապին տանն էր

Պրանտական եւ տեղական եռագոյն-
ները եղբայրարար զրկեցիտանուած եւ
ազատութեան զեփի. ոին սիրալին ալյե-
լութենէն արփշտ, քմահաճ տոտու-
նումներ կընէին իրենց ծալքի. ուն մը
գուրգուրանքով պահէլը. համար հա-
զար չորս հարիւր տարի է իվեր աննի ո-
նօք տպատուած ազատութիւնը, 1 իրանու-
նի յողթ սկան փեանն:

Հարմիրքը մեծ էր. մեծ էր նաեւ
անգուգական ամուլին տպաւ կիքս հա-
րը. ժանտարքի ջրանտան որ հարա-
ռակ իր գաւը իր ծոցին մէջ մեծցող
խեղճով հոլու ու հիւ մը սորված լը-
լալուն, ձրիարար կաւանդէր բոլոր ա-
զատութեան ծարաւներուն:

Ըստուածներու անէճքին հանդիպող
հայն ալ իր արիւնտ առաին վերքե-
րը քոյնց՝ այդ օրը 1 իրանանի լեռնե-
րէն փչող ազատութեան կնարարի զե-
փեւը դէթ օր մը շնչելու համար:

Իբր սգակիր հարմանքով վախճօրն
մասնակցելով հանդերձ 1 իրանանի աղ-
գալին տունին, ով զիտէ որքան ալլալան
հոանքներ եւ խորհրդածութիւններու որ
քան նիւթեր մուտք գտան հայուն սր-
տին մէջ որ անյարմար կլիմաներու
տակ աղատութեան ծարաւով կը տա-
ռապի:

Արքան ուղէ է եղեր աղատութիւնը.
զինք փնտռելու համար հայը խաչ բար-
ձրացող չեկաւ, զենք բարձրացող չեկաւ,
ինք գտնուելու համար իր կէսը կորսն-
ցուց. նորէն չեկաւ:

Սեպտեմբեր 1 ի աղապին տանին
առթիւ մեր աղին հիւրընկալներուն
հայութեան խնդակցութիւնները 1 երկա-
յացնելէ յետոյ կը յուսնէ թէ չալ
տարի սեպտեմբեր մէկը 1 իրանանցի
անգլանիկ զինուորին տողանցումը կը տես-
նէ:

Հայ ազգը շատ մը վայրերու մէջ
տարրական ազատութենէ զրկուած ըլլաւ.
լով մէկտեղ, հոյեկան ուրախութեան ծշ
մարիտ փղձկում մը կ'զգայ իր մէջ ի
տես քոյր ազգի մը կողմէ ազատագր-
ութեան շաղկին մէջ կատարած առա-
ջին խոյանքներուն:

Սակայն շուտ արանին մէջ ամբար-
ուած ցորներ չի ծլիր. պէտք է զորս
հոյեկուն ցրուել, նոյնիսկ կոխուտիլ որ-
պէզի խմորումը սկսի եւ առտու հունձ-
քը անոր յաջորդէ: Ըլ շուտ արանէն
զորս հանուած ենք, պիտի գայ հունձքի
օրը որ հայաւորն տատապանքի բե-

ռան տակ կ'քած ըսց ինչ մ'եռած սա
հայն ալ պիտի ունենայ իր սեպտեմ-
բեր մէկը, եւ բարձրադաս Վրարու-
տի եւ կամ Ալիիկեան հարաւի բար-
ձրարժէ գագաթները արտի անթեղ հե-
ռազով իր երախտով տալան գագաթմ
ները պիտի հազարէ 1 իրանանի ելրի-
մն ի իր տղին հիւրընկալներուն աննց
հիւրավարութեան փոխարէն հրաւեր
տալով. քողցող պարտաւորութիւն մը
կատարելու. հայտու գոհունակութիւնով
ուղեցնելով իր անձը:

Ինչո՞ք չի մտրի այդ հատուքը հա-
յուն մէջ եթէ նա հաւատքի հրաշք-
ներուն կը հաւատայ, հեռու մեղմ ան-
հաւատութիւնը ալ անհատներու եւ ազ-
գիքու խեղճներուն անյոյս զերեզմանը
Բոլոր Վրդերու պատմութիւնն ալ մը
ոտլ զիշխներ անցուցած է:

Քիչ ալ գիշերը կ'անցնի եթէ յու-
սահաւորութեան անդոնի չի գործածենք.

Մենք ալ կ'ունենանք մեր սեպտեմ-
բեր մէկը եթէ օգոտու ի խանձոյ արե-
փն զիմանալու համար քիչ մըն ալ
տոկանք:

ԽԻՂՃԵՐԸ ԿԵ ԽՈՍԻՆ

Վերջին թղթերով հասած Յունաստա-
նի հայ թերթերը ուրախալիկ լուրի մը ար-
ձագանգը կուտային մեզ՝ վերջերս ստեղ-
ծուած եւ հայ ժողովուրդը զէպի ստոյգ ու-
ղեցողութեամբ տանող ըստի տեղահանութեան
շուրջ յառաջ եկած տխուր հայտնութեան հա-
մար. երեւոյթները մեզ այնպէս կարծել կու-
տան թէ Պ. Սօֆուլիս կազմած զանգը, հա-
կառակ ընդդիմադիր կուտակցութեան բու-
նած զիջքին, հաւանութիւն յայտնած է մի-
անոյն մասնակցի որոշած է վերաբնակեցնել
երթարկել տեղահանութիւնը յաջող եւ ծը-
րադրող նախկին զանգըն այդ մասին առ-
ւած որոշումը. որոշում մը որ այնքան հապ-
ճեցող կատարած է. այնքան ազդեալոր
հեռանկանքներ պիտի ունենար մեր զորազ-
հարկանակցութեան համար վերաբնակե-
ցութեան հարցը որքան ալ նպատակաւոր ըլ-
լայ մեզ համար եւ որքան ալ լաւ եւ տա-
նելի պայմաններ ստեղծուին Յունաստանի
մեր ազգային մարմինները աշտուրջ հոկին
եւ հետեին զէպերու բնական ընթացքին,
որովհետեւ վերջին պետական մեքենային
յաճախակի տարբեր ձեռքերու մէջ անց-
նելը մեզ ակամայ սա խորհրդածութեան
կը մղէ թէ շատ գիւրգիւտեմբ կրնայ զար-
ձեալ այդ մեքենան ընդունելին նոր պետա-
կան անձնաւորութիւններու ձեռք անցնելով
կարելի է նախկին կառավարութեան տուած
մեզի նպատակաւոր որոշումը փոփոխութեան
ենթարկուիլ եւ այսօր որ մեքենա լաւ տես-
ուութեան յայտնուի կը տարուինք վաղը կը
նանք յուսալի ուղեւորութեան վայրէջանքներ
ապ-
րել:

Մեզ համար յուսալի ուղեւորութեան մը որ

կայ այն ոյ փոքր—մի փոխան եւ փանելլե-
նալան գոյաւոր կազմակերպութիւններու
կառավարութեան մօտ կատարած դիմումն
է, յիշեալ միութիւնները որոք կը ներկայ-
ցնեն հին Յունաստանի եւ փոքր Ասիայի
գաղթող յայտերու պատկանելի մեծամասնու-
թիւնը շատ մը պարագաներու. մէջ իր ու-
ժով եւ մանաւանդ իր խօսքով եւ գործքով
ի գորու հանդիսացած է իր որոշումները ին-
գունիկ տալ պաշտօնական մարմիններու մօտ
եւ օգտակար հաղորդացած նման պայման-
ներու ժամանակ: Խիղճերը կը խօսին, ըսց
այն անգամ խօսող, ըմբոստացող խիղճերը
անհատներու. չին այլ կազմակերպութիւն-
ներու եւ համայնքներ ներկայացնող միու-
թիւններու ինչ որ կը նշանակէ թէ այդ ուղ-
ղութեան մեր վերին մարմինները որոնք
վերջերս ժողովրդավար եւ ուսմանազդական
գոյն մը արին խնայելու կաշիստին այս
ժողովուրդին բարեկամութեան համար, ան-
գամ մը եւ շնչելով սա ճշմարտութիւնը
թէ ժողովուրդ մը ինչ միջավայրի եւ ան-
նպատակ պայմաններու մէջ տակ գտնուի յո-
ճախ իր աննի կացութենէն գոնէ կրողին
յաղթական չորս կողմէ երբ ան գնա-
հատելով 1 մեքենայի պայմաններու սրճե-
քի ինչպիսիք առ այդ օրինաւոր աշխա-
տանք համապատասխան մարմիններու ծըն-
ունդ տալու գործին:

Դարձեալ անհատական նախաձեռնեք առ-
նուած տեղեկութիւններն ալ տեղահանու-
թեան խնդրին ներկայ երեւոյթը պարզա-
նելով մեզ ուրախութեան վայրկեաններ ապ-
րելու մէջ մէկ պատճառներ կը հանդիսանան,
Յունական բանակի բարձրաստիճան եւ մեր
նախկին բարեկամներէն մէկը մեզ ուղղուած
իր մէկ գրութիւնով հետեւեալ բացատրու-
թիւնները եւ յուսատու տողերը կը գրէ իր
պատասխան մեր նախկին մէկ նամակին.
« քանի Սպայից Միութիւնը գոյութիւն ու-
նի մենք մեր կարելին պիտի ընենք որ հեղ-
լաքայի փառաւոր անցեալ պատմութիւնը
արատաւորող այս քայլը շնչին մեր կա-
ռավարութեան կողմէ, քեզ կը վստահեցը-
նեմ սիրելի բարեկամ ու երբ գործող մօ-
ղովուրդը մեզ հետ լքելով փոքր Սոֆուլի
իր ընտանական եղբայնի եւ տաքուկ բոյնի-
րը մեր արտերու խորը իր տեղը ունի, ոչ,
չի պիտի թողունք որ այս ամօթալի որո-
շումը ի գործ գրուի, մի վախենար մենք
հոս ենք, մենք գիտակից տարբեր յոյս ժո-
ղովուրդին, մենք որ ներկայիս հանրապե-
տական կառավարութեան սիւները կ'զանք
իր նախաքայլի գմար օրերուն»:

Այս եւ նման երեւոյթներ անգամ մը եւս
մեզ կը վստահեցնեն թէ կառավարութիւն-
ներու առած վստահարի եւ սիրող քայլե-
րուն զէմ ծառանդու եւ իր կամքը պար-
տադրելու խոշոր գնադրած մը Բիշտ ալ զո-
յութիւն ունի հակակշարու. պետականու-
թենէ զորս տրուած ու է որոշում որ կը-
նայ ցաւալի հետեւանքներ ունենալ համայնք
ներու կենցաղի պատմութեան մէջ:

Խիղճերը կ'արթնան եւ կը խօսին խի-
տայ անգամ խօսող Յունաստանի մասու-
նէ որ իւրական մէջ որքան յարափոխի
եւ անկայուն իսկ այսօր այդ ժամուրդ որոշ
մեծամասնութիւնը յանուն հեղափոխի ու-
սանդական հիւրասիրութեան եւ մարդասի-
րական բարձր գագաթներու երկար սիւ-
նեցիկը ինչ նուիրել գործած անարդարու-
թեան եւ անուած աղետալի քայլերուն,
այն կը բարձրացնէ յանուն այս տանեմ:

ԼԵՁՈՒՆ

Լեզուն ժողովուրդի մը անհասնե-
րու է մտային աշխարհը բացատրելու
միջոցն է որ ժողովուրդի մը հաղա-
փութութեան անհասնեմ հոտանայն
հա ուս եւ աղիւս կրնայ ըլլալ:

Այսպէս եսկիմոցի մը, անգլիա-
ցիի մը լեզուներ իրարմէ այնքան
սարքերով ունին որքան այլ երկու
ցեղերու հաղափութութիւնը:

Եթէ լեզուն փոխալ չը հասկա-
ցութեան միջոցն է ըսեմ, կրնանք ը-
սել թէ բոլոր կենդանիներն ալ եր-
կուսեմ հասկացողութիւն ունին, հե-
տեալաւ լեզու մըն ալ ունին, որ եր-
մանապէս կենդանական ուսման ին-
վոյ իրենց ունեցած կատարելութեան
աստիճանին համեմատ յոյս կ'առ-
նուէ:

Շուրի մը հաշիւը ընկեր ճան մը
հաւաք հազարու մէկ նշանակութիւն
ունի. մեղուներու հանրագիտելու
փերկին մէջ սիրող կանանաւորու-
թիւնը ցոյց կուտայ թէ միջանցեմ ալ
ունին իրենց հաւաք ձաւկացողութե-
ան միջոցը:

Արեւի յայն վաղին վերջումը ներ-
բողոք տխրակին դալալ լի ալ անուշ
պատահական անիմաստ աղմուկ մը չէ
Շատերու կողմէ քաւած թէ լեզուն
սրտին հաւաքած բարձրանմ է. գա-
ւառական բացատրութեամբ ամէն
մարդ լաւ լի պիտի է եթէ սրտէն չի
գայ, բեռանը չի խօշոր:

Սակայն այս երկու բացատրու-
թիւններն ու մեզի սխալ կը բուին.

Ներկայ հաղափութութիւնը ե-
թէ անկողնութիւն ունենայ, լեզուին
նոր անհասնեմ մը ճալ, հաւանաբար
պիտի ըսէ. « Լեզուն ներհանալի
մէջ դայութիւն ունեցող հրէային դի-
տաւորութիւններուն մէջ մէկ աւաքի-
նութեան գայն ճուղ գոծիմէ է « եւ
կախ « յասուած մաքուր լեզու ճը-
նուած է ոչ թէ իր գալափ աներա ու-
սալայի լի, ալ զանոն ծածկելու
համար:

Երկու երկիրներու մէջ պայքող
պատերազմի մը նախորդակին այդ եր-

մը տալիսին ի վեր թիւաբանական ժողո-
վուրդին եւ կը պահանջէ սրբազան Դիտար-
ուած անտեղի եւ նոյնիսկ ամօթալի սխա-
լը որը ալլալ մը պիտի մնար Յունաս-
տանի հարիւր տարուած յեղափոխական մա-
քուր եւ հոյակապ պատմութեան մէջ:

Կատարելութիւններ կ'ունենալ կերթան
եւ կը թողնեն իրենց աշխատանքին հետե-
րը, ըսց անոնք պէտք է զգուշանան հա-
կամարդկային արարքներէ եւ կշռեն իրենց
ըրաւը նախքան պարագրութեան գնել:

Որովհետեւ արթնցող, խօսող եւ ընդգծող
խիղճեր կ'ունենան:

Սաւեն Սիւկա

Տիկին Հովհիմէ կը ժնտուէ իր ամուսինը Գրտիզդէն Դանթարճեանը որ բնիկ էրէն Ռոնէն է բնգնատուր պատերազմէն առաջ Պերտին հաստատուած, Կիլիկիոյ վերջին տեղահանութիւնէն յետոյ անհետացած, ասիէ երկու տարի առաջ Պէյրութ անհետած է։

Լուր ունեցողներէն կը խնդրուի Վերադառնալ ի Ժողովուրդ։

Turn. Gough